

prof. dr hab. Józef Kąś
Katedra Współczesnego Języka Polskiego
Wydział Polonistyki UJ
jozef.kas@uj.edu.pl

Problemy etnolingwistycznego słownika gwarowego

Etnolingvistinio tarminio žodyno problemos

Plan wystąpienia

Pranešimo planas

1. Ogólny charakter planowanego litewskiego słownika gwarowego.

Planuojamo lietuvių kalbos tarmių žodyno bendras pobūdis.

2. Teoretyczne i praktyczne problemy definiowania w gwarowym słowniku etnolingwistycznym.

Teorinės ir praktinės definicijos problemos tarminiame etnolingvistiniame žodyne.

Ad 1. Ogólny charakter planowanego słownika

(na podstawie informacji uzyskanych od Pani Prof. K. Rutkovskiej).

Bendras žodyno pobūdis (pagal prof. K. Rutkovskos informaciją).

Z tej ogólnej charakterystyki wynikają rozwiązania praktyczne, omawiane i proponowane w dalszej części wystąpienia.

Iš šio bendro apibūdinimo išplaukia praktiniai sprendimai, kurie aptariami ir siūlomi toliau aptarti seminaro metu.

- słownik o etnolingwistycznym (nie strukturalnym) charakterze
- słownik pełny (nie dyferencyjny, nie tematyczny)
- słownik z definicjami językowymi, a nie encyklopedycznymi
- słownik opracowywany przez zespół (nie przez jednego autora)
- słownik opracowywany na podstawie materiałów dawnych i współczesnych
- etnolingvistinio (ne struktūrinio) pobūdžio žodynas
- pilnas žodynas (ne diferencinis, ne teminis)
- žodynas su lingvistiniais, o ne enciklopediniais apibrėžimais
- žodyną rengia komanda (ne vienas autorius)
- žodynas, sudarytas iš senovinės ir šiuolaikinės medžiagos

Słownik o etnolingwistycznym (nie strukturalnym) charakterze

Etnolingvistinis (ne struktūrinis) žodynas

To słownik, w którym wyraz hasłowy występuje nie tylko w kontekście językowym (leksykalnym i gramatycznym), ale też kulturowym, a więc zawiera:

- opis zwyczajów, obrzędów, wierzeń
- lokalny system wartości
- humor, opis relacji społecznych
- opis i fotograficzną dokumentację kultury materialnej

Tai žodynas, kuriame antraštinis žodis pasitaiko ne tik lingvistiniame (leksiniame ir gramatiniame), bet ir kultūriniam kontekste, taigi apima:

- papročių, ritualų, tikėjimų aprašymą
- atskleidžia vietinę vertybių sistemą
- humorą, socialinių santykių aprašymą
- materialinės kultūros aprašymą ir fotodokumentaciją

Ad 2. Teoretyczne i praktyczne problemy definiowania w gwarowym słowniku etnolingwistycznym

Ad 2. Teorinés ir praktinés reikšmés aprašymo problemos tarminiame etnolingvistiniame žodyne

Typy definicji słownikowych i ich uzasadnienie

Žodyninių definicijų tipai ir jų pagrindimas

1. Definicja prosta, wynikająca z językowo-kulturowej wspólnoty zapisanej w gwarze i języku ogólnonarodowym

Paprasta definicija, kylanti iš kalbinio ir kultūrinio bendrumo, įtvirtinto tarmėse ir bendrinėje kalboje

- a. **definicja typu:** *w znaczeniu ogólnopolskim:* (przy zgodności semantycznej i formalnej, tj. brzmieniowej, wyrazu w obu systemach). Przy stosowaniu takiej definicji konieczne jest jej uzupełnienie w polu „cytat” typowymi kolokacjami lub jednoznacznymi cytatami:
- a. **tipo definicija:** *bendrinės kalbos prasme:* (su semantiniu ir formaliu, t. y. garsiniu, žodžio sutapimu abiejose sistemose). Naudojant tokią definiciją, būtina ją papildyti lauke "citata" tipiniais žodžių junginiais arba nedviprasmiškomis citatomis:

definicja bez żadnego rozszerzenia: (tylko w znaczeniu ogólnopolskim)
apibrėžimas be jokių plėtinių/papildymų: (tik bendrinės kalbos prasme)

KROWA rz. ż w znaczeniu ogólnopolskim: *Dojć krowe. Paść krowy. Krowa mieryndzo*
[‘przeżuwa pokarm]

KARVĖ mot. bendrinės kalbos reikšme: *Melžti karvę. Ganyti karvę. Karvė mieryndzo*
[‘kramto maistą].

KOPERTA rz. ż w znaczeniu ogólnopolskim: *Znacek sie nabijo na koperte;*
VOKAS vyr. bendrinės kalbos reikšme: *Ženkliuką priklijuoti ant voko.*

Kolokacje lub jednoznaczny cytat są konieczne, kiedy definicję **w znaczeniu ogólnopolskim** stosujemy przy jednym ze znaczeń hasła wieloznacznego:
Kolokacija arba aiški citata būtina, kai definicija, sutampanti su bendrinėje kalboje vart., taikoma vienai iš daugiareikšmio žodžio reikšmių apibūdinimui:

KURA rz. ż **VIŠTA**

1. w znaczeniu ogólnopolskim/bendrinėje kalboje: *Cubato kura. Kura gdoce. Kura sie piyrzi na jesiyni / Višta kudakuoja.*

2. ‘samica głuszca, cietrzewia lub kuropatwy’
"tetervinų, tetervinų arba kurapkų patelės".

definicja rozszerzona o informacje etnograficzne:

definicja papildyta etnografine informacija:

KOPER *rz. mnż* w znaczeniu ogólnopolskim; **używany jako przyprawa i jako środek leczniczy dla dzieci przeciwko wzdęciom; (*Anethum*):**

KRAPAI **definicija bendraja prasme**; **vartojama kaip prieskonis ir vaistas vaikams nuo vidurių pūtimo; (*Anethum*):**

b. definicja typu: **'ogpol.** (przy zgodności semantycznej, ale występujących niewielkich różnicach formalnych (fonetycznych) wyrazów w obu systemach):
b. definicijos tipas: „bendr. (su semantiniu atitikimu, bet nedideliais formaliais (fonetiniais) žodžių skirtumais abiejose sistemose)

LEGITYMACYJO *rz. ż* ‘ogpol. legitymacja’:

LEGURALNIE *przysł.* ‘ogpol. regularnie’:

LELITO *rz. n* ‘ogpol. jelito’:

c. definicje typu **w znaczeniu ogólnopolskim:** i **'ogpol.** można stosować również w odniesieniu do haseł gwarowych, których semantyka jest taka sama jak w języku definiującym (polskim - litewskim), ale mogą mieć inne treści kulturowe,

c. tipo definicijas, kaip bendrinėje kalboje taip pat gali būti taikomas tarmių žodžiams, kurių semantika yra tokia pati kaip ir bendrinėje kalboje (lenkų - lietuvių), bet gali skirtis kultūrinis turinys.

np. **WESELE.** Znaczenie jest tu to samo w obu systemach ('przyjęcie z okazji ślubu'). Lokalna kultura ujawnia się zatem nie w definicji, ale w przebiegu wesela, funkcji poszczególnych jego uczestników, w przyśpiewkach itd. Dlatego hasła tego typu są ilustrowane licznymi i długimi cytatami. W cytatach zapisany jest cały smak i urok lokalnej kultury.

pvz., **VESTUVĖS.** abiejose sistemose šio žodžio reikšmė yra ta pati ("vestuvių pokylis"). Todėl vietinė kultūra atsiskleidžia ne apibrėžime, o vestuvių eigoje, atskirų dalyvių funkcijose, giesmėse ir pan. Todėl tokio tipo žodžiai iliustruojami gausiomis ir ilgomis citatomis. Citatose užfiksuotas visas vietinės kultūros skonis ir žavesys.

**Definicja „szkatułkowa” („szufladkowa”), czyli zawierająca wyrazy o charakterze odsyłaczy wewnątrzsłownikowych
"Kasetės" ("stalčiaus") definicija, t. y. kurioje yra žodžių, naudojamų žodyno papildomoms nuorodomis**

Stosowanie takich definicji jest wygodne zwłaszcza w opisach konstrukcji technicznych. Wyraz pisany tu dużymi literami jest wyrazem hasłowym w słowniku. Taki zabieg pozwala uniknąć tworzenia definicji skomplikowanych, a przez to mało czytelnych (za każdym wyrazem pisany wersalikami kryje się osobna definicja!).

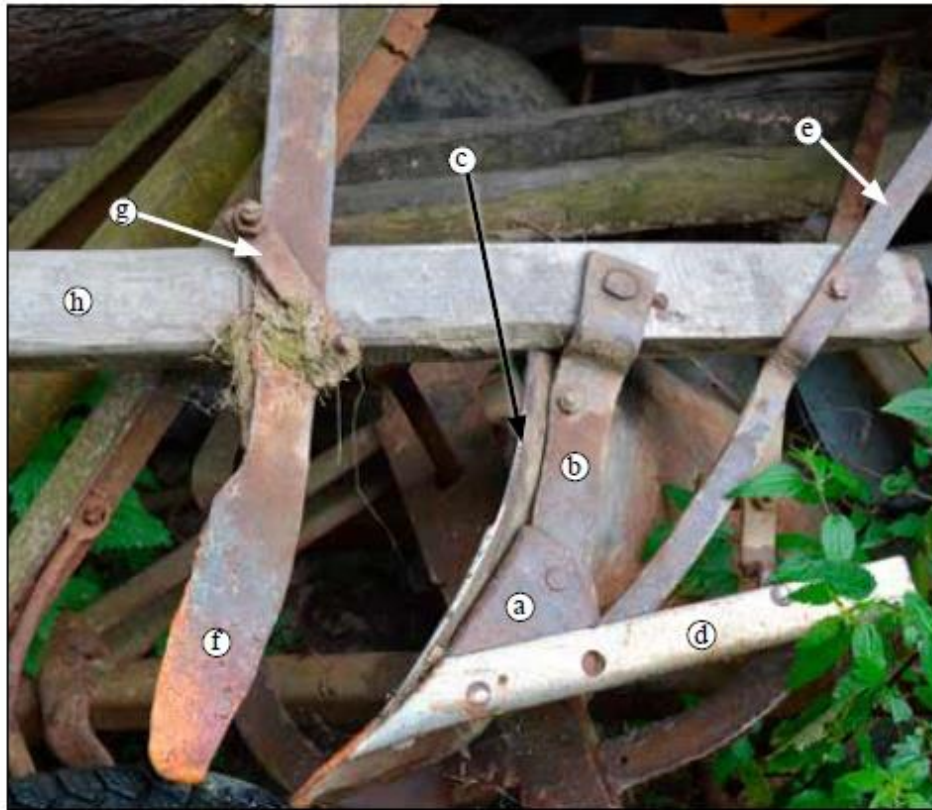
Tokias definicijas ypač patogu naudoti aprašant technines konstrukcijas. Čia didžiosiomis raidėmis parašytas žodis yra žodyno antraštinis žodis. Taip išvengiama sudėtingų definicijų, kurias sunku suprasti (už kiekvieno žodžio didžiosiomis raidėmis yra atskira definicija!).

KYRPIEC *rz. mnż* ‘żelazny element konstrukcyjny pługa konnego, łączący SŁUPICĘ, ODWALNICĘ i PŁUZ’

KYRPIEC "geležinis arklinio plūgo konstrukcinis elementas, jungiantis SĖKLA, PAGRINDĄ ir PLŪGĄ".

KYRPIEC rz. mnż 'żelazny element konstrukcyjny pługa konnego, łączący SŁUPICĘ, ODWALNICĘ i PŁUZ'

KYRPIEC "geležinis arklinio plūgo konstrukcinis elementas, jungiantis SĖKLA, PAGRINDĄ ir PLŪGĄ".

Kyrpiec I 2 – Pon [kiyrpiec – BD, Dbn, Kś, MC]; fot. JK

a – kyrpiec

b – słupica – BD, BT, Ch, Chab, CzD, Czr, Hrk, Łop, Mn, Pcz, Por, StB, Wit, Wys, Zak [słubica – Łop]

c – odwalnica – BańN, BD, BT, Chab, Czr, Czr, NT, Pcz, Pn, Por, Rok, StB, Wys [blacha – Czr, Dbn, Hrk, Łop, Mn, Mrs, Ost; deska – Rok, Wit; odkładnica – Ch; pluzno deska – Por, Zak; skrzydło – Dbn]

d – pluz – Ch, Czr, Dbn, GlD, Hrk, Ost, Zak [odzogóniec – Pon; odzogónik – Wys; spluz – StB; wrzynt – Chab]

e – noga – BańN, BD, BT, Ch, Hrk, Łop, Mn, Pcz, Pn, Pon, Rok, StB, Wit, Wys [nozka – Ost]

f – trzosło – ogpodh. [strzosło – Mn]

g – pynto – StB [kluc – Pon]

h – grzondziyl

3. Definicje pojęć szczególnie ważnych dla lokalnej kultury, zwłaszcza kulturomów.

Od definicji takich haseł w słowniku gwarowym oczekuje się znacznie więcej niż można wyczytać ze słownika języka ogólnego (ogólnopolskiego). Mówiłem już o tym problemie na konferencji w Wilnie we wrześniu tego roku.

3. Žodžių, kurie yra ypač svarbūs vietos kultūrai, ypač kultūromų, apibrėžimai. Iš tokių tarmių žodyno straipsnių apibrėžčių galima tikėtis daug daugiau nei iš bendrinės kalbos žodyno. Apie šią problemą jau kalbėjau šių metų rugsėjį Vilniuje vykusiame konferencijoje.

GÓRALSKI

USJP: *etn.* «rodzaj szybkiego tańca górali (zwłaszcza podhalańskich)»

ILGiKP: 'charakterystyczny dla Podhala taniec, w którym bierze udział jedna para (jeden tancerz może też tańczyć z kilkoma TONIECNICAMI), składający się z cyklu figur, zakończonego ZWYRTANIEM, będący solowym popisem tancerza i tancerki; tańcząca para wykonuje odmienne kroki i nie trzyma się podczas tańca, ale porusza się swobodnie obok siebie': (+ cytaty)

GORALSKI USJP: *etn.* "kalniečių (ypač Podhalės regiono) greitas šokis" **ILGiKP:** "Podhalės regionui būdingas šokis, kuriame dalyvauja viena pora (vienas šokėjas taip pat gali šokti su keliomis TONIECNIKĖMIS), sudarytas iš eilės figūrų, kurios baigiasi VĖJIMU; šokėjas ir šokėja šoka solo; pora šoka skirtingus žingsnius ir šokio metu nelaiko vienas kito, o laisvai juda vienas šalia kito". (+ citatos)

OSCYPEK

USJP: «wędzony ser o wrzecionowatym lub walcowatym kształcie, wyrabiany przez górali z mleka owczego»

ILGiKP: 'twardy ser podpuszczkowy, tj. robiony z sera uzyskanego przez KLAGANIE mleka owczego (rzadziej krowiego), formowany ręcznie, mający stożkowate końce, solony i wędzony. Porcję SYRA na *oscypek* odmierza się CYRPOKIEM. Po wyjęciu SYRA z CYRPOKA przebija się go drutem i formuje się wstępnie rękami, wygniatając serwatkę i nadając mu cylindryczny i stożkowaty kształt. Następnie na środkową część (BRZUCH) nakłada się rozpołowioną FORMĘ z wyrzeźbionymi wzorami i ugniata się dokładnie stożkowate końce. Następnie wyciąga się drut, a końce ozdabia się małą drewnianą KÓŃCOWKĄ. Po całkowitym uformowaniu *oscypka* i zdjęciu FORMY wkłada się go do ROSOŁU, w którym moczony jest ok. 24 godziny (wbijany wcześniej drut służy zrobieniu w *oscypku* kanaliku, którym wcześniej wyciskana jest ZYNTYCA, a następnie słony roztwór łatwiej wnika do środka). Po wyjęciu z ROSOŁU jest suszony na niskiej półce, a następnie kładziony pionowo na PODYSORZE, gdzie wędzi się ok. 3-4 dni. Po uwędzeniu nabiera słomkowego koloru. Nie psuje się nawet przez kilka miesięcy. Za prawdziwy *oscypek* uważany jest ten zrobiony wyłącznie z mleka owczego; inne – z domieszką mleka krowiego lub z samego mleka krowiego traktowane są jako oszukaństwo': (+ cytaty zawierające m.in. szczegółowy opis wyrobu tego sera)

OSCYPEK USJP: "rūkytas cilindro formos sūris, kalniečių gaminamas iš avių pieno"

ILGiKP: "kietas fermentinis sūris, t. y. sūris, pagamintas iš avių (rečiau karvių) pieno, formuojamas rankomis, kūgio formos, sūdytas ir rūkytas. SYRIO porcija, skirta oscypekui, matuojama CYRPOKu. Išėmus SYRA iš CYRPOK, jis praduriamas viela ir rankomis formuojamas, išmaišant išrūgas ir suteikiant jai cilindro formą. Po to ant centrinės dalies (PILVAS) dedama FORMA su išraižytais raštais, o kūginiai galai kruopščiai išminkomi. Tada viela ištraukiama, o galai papuošiami nedidele medine LENTELE. Visiškai suformavus oscypeką ir nuėmus FORMA, jis įdedamas į ROSOŁ, kuriame mirkomas maždaug 24 valandas (prieš tai įkalta viela padaro oscypeke kanalą, pro kurį iš anksto išspaudžiama ZYNTYCA, tada sūrus tirpalas lengviau prasiskverbia). Išimtas iš ROSOŁ jis džiovinamas ant žemos lentynos, tada vertikaliai dedamas ant PODYSOR ir rūkomas apie 3-4 dienas. Rūkydamas jis įgauna šiaudų spalvą. Jis nesugenda net kelis mėnesius. Tikrasis oscypek gaminamas tik iš avių pieno, o kiti, į kuriuos įmaišyta karvės pieno arba kurie gaminami tik iš karvės pieno, laikomi „apgaulingais“: (+ citatos, kur yra išsamus šio sūrio gamybos aprašymas)

Oscypek

BACA

USJP: *etn.* «starszy pasterz, zwierzchnik juhasów pasących owce w polskich Karpatach»

ILGiKP: 'gospodarz SAŁASU i wypasu owiec, przełożony pasterzy owiec na hali. Baca nie pasie osobiście owiec, a tylko nadzoruje pracę JUHASÓW i HONIELNIKÓW. Do obowiązków bacy należy: nadzorowanie liczebności stada, dbanie o zdrowie owiec i pasterzy, troska o wyżywienie pasterzy oraz **wyrób OSCYPKÓW i SYRA**. Jego obowiązkiem jest też nadzorowanie WATRY, by ta nie zgasła ani na chwilę w ciągu całego sezonu. Zagaśnięcie WATRY może bowiem spowodować na SAŁAS prawdziwe nieszczęścia, nawet czyjaś śmierć. Z ojca na syna przechodziło nie tylko zajęcie bacowskie, ale też tajemna wiedza dotycząca leczenia ludzi i zwierząt oraz praktyk magicznych. Baca zabierał w hale owce własne oraz cudze – powierzone mu przez miejscowych gospodarzy. Stąd też musiał mieć spory majątek, by w przypadku złego sezonu, padnięcia owiec itp. mógł wypłacić właścicielom owiec uzgodnioną wcześniej zapłatę za każdą owcę. Zdarzało się, że po kiepskim sezonie baca musiał sprzedawać część pola, by wypłacić gospodarzy. Honor i zaufanie były bowiem w najwyższej cenie. Współcześnie wielu baców zajmuje się wypasem owiec tylko z zamiłowania do tradycji rodzinnej, gdyż pasterstwo stoi na granicy opłacalności. Bacowie nie płacą właścicielom owiec (ci osiągną korzyści materialne ze sprzedaży jagniąt). Dawniej baca miał na SAŁASIE zastępcę – PODBACĘ. Atrybutem bacy jest FERULA – bacowskie berło':

Baca

Udój 1 - BT, Ch, Kś, Por, Szf, Wit; fot. JK; ze zbiorów JZP

a - udój w GRUDZIORCE

b - warzecha - BT, Czrw, Wit, Ząb [warula - Wit; warzonchew - Dsz; warzycha - Wit]

c - puciyra - BD, Biel, BT, Ch, Kś, Łop, Mrs, Msz, Por, RW, Skr, Wit, Zak, Ząb [puciera - Kś, Łop, Md, Zbs, Por, Zak; pucierz - Md, Zbs; puciora - Czrw; pucyryz - BT, Zak; putyra - Dbn, Hrk, Łop]

SERDAK

USJP: *etn.* «rodzaj kamizelki; krótki kożuszek do pasa lub kurtka watowana bez rękawów»

ILGiKP: 'wierzchnie okrycie męskie lub kobiece, bez rękawów, sięgające do pasa, szyte zazwyczaj z wyprawionej skóry baraniej z pozostawionym włosem, po brzegach obszyte BARANKIEM, zwykle też bogato zdobione wyszyciami; serdaki damskie różnią się od męskich tym, że wokół otworów na ręce zamiast WYNCLIKA występuje obramienie z czarnego BARANKA, a w zdobnictwie zamiast LISTKÓW z BOMBLAMI stosowane są drobne kwiatuszki, w warsztatach krawieckich wytwarzane są także kobiece serdaki zdobione haftem maszynowym': (+ cytaty)

SERDAK

USJP: *etn.* "liemenės tipas; trumpas, iki juosmens avikailis arba paminkštinta striukė be rankovių „

ILGiKP: "vyriškas arba moteriškas viršutinis drabužis be rankovių, siekiantis juosmenį, paprastai siuvamas iš raugintos avies odos su paliktais plaukais, kraštuose apsiūtas BARK, paprastai taip pat gausiai dekoruotas siuvinėjimais; Moteriško švarko rankovės skiriasi nuo vyriškų tuo, kad vietoj WYNCLIK aplink pažastis yra juodas BARANKA apvadas, o vietoj LAPŲ su BUMBELĖMIS puošybai naudojamos mažos gėlės; siuvėjų dirbtuvėse taip pat gaminami moteriški švarko snukučiai, puošti mašininiu siuvinėjimu": (+ citatos)

Serdak

Serdak damski/moteriškas

Serdok damski; fot. JK
a - kwatera - NT

Serdak męski/vyriškas

Serdok męski; fot. JK

4. Redakcyjne problemy związane z definiowaniem. Praca zespołowa a schematy definicyjne. Problem bardziej widoczny na negatywnym przykładzie definiowania 3 nazw zbóż w jednym ze słowników języka polskiego:

jęczmień 1. «zboże powszechnie uprawiane dla celów spożywczych, a także na paszę dla zwierząt»

żyto 1. «*Secale*, jedno z najważniejszych zbóż chlebowych»:

owies 1. «*Avena*, roślina zbożowa o kwiatostanie w kształcie wiechy, rosnąca w strefie umiarkowanej, uprawiana na paszę, a także dla celów spożywczych»

schemat 1: hiperonim ('zboże') + zastosowanie

schemat 2: nazwa łacińska (identyfikacja naukowa) + hiperonim

schemat 3: nazwa łacińska (identyfikacja naukowa) + hiperonim + kształt

Zatem: w 1. brak identyfikacji naukowej i opisu kształtu,

w 2. brak zastosowania i opisu kształtu

w 3. pełny schemat

Przyczyna braku jednolitego schematu definicyjnego? – Praca zespołowa + brak konsultacji autorów + brak nadzoru redaktora.

Inna definicja w ILGiPK, bo to **słowo szczególnie ważne dla lokalnej kultury:**

ILGiPK pateikiamas kitoks apibrėžimas, nes šis žodis ypač svarbus vietos kultūrai:

OWIES 'podstawowy rodzaj zboża, uprawiany w regionie (ze względu na ostry klimat nie uprawiano żyta i pszenicy); wykorzystywany jako pasza dla zwierząt; ziarno mielono na mąkę, z której pieczono MOSKOLE; owsianą mąką zaprawiano dawniej polewki, owies święcono w dniu św. Szczepana (26 grudnia) i obsypywano nim domowników życząc zdrowia i dostatku, owies święcono w dniu matki Boskiej Zielnej w bukietach, wierzono też, że na św. Jacka (16 sierpnia) należy skosić nieco owsa i upiec z niego placek (*na swiyntego Jacka upiyc placka*); słomę owsianą wykorzystuje się do sporządzania naparów w leczeniu dolegliwości reumatycznych; owies siewny (*Avena L.*);

AVIŽOS "pagrindinė regiono grūdinė kultūra (dėl klimato ypatybių rugiai ir kviečiai nebuvo auginami); naudotos kaip pašaras gyvuliams; grūdai buvo malami į miltus, iš kurių vėliau buvo keptas MOSKOLĖS; anksčiau avižų miltais buvo gardinama sriuba; avižos buvo šventinamos per Švento Stepono dieną (gruodžio 26 d.) ir jomis buvo apibarstomi namiškiai, linkint jiems sveikatos ir gerovės; taip pat buvo tikima, kad avižos šventinamos per Žolinės, per Šv. Stepono dieną (gruodžio 26 d.) avižos buvo šventinamos ir jomis apibarstoma šeima, linkint sveikatos ir gerovės, o per Žolinės jos buvo šventinamos puokštėse; taip pat buvo tikima, kad Švento Jackaus dieną (rugpjūčio 16 d.) reikia nupjauti avižų ir iš jų iškepti pyragą; iš avižų šiaudų buvo gaminamas užpilas reumatui gydyti; Avižos (*Avena L.*);

Wniosek:

Išvada:

1. Należy opracować schematy definicyjne dla definicji roślin, zwierząt, ryb, grzybów, narzędzi, części składowych urządzeń, pojęć abstrakcyjnych, w tym też dla czasowników.

2. Jeden autor opracowuje całą grupę tematyczną.

1. Reikėtų parengti augalų, gyvūnų, žuvų, grybų, įrankių, įrangos sudedamųjų dalių, abstrakčių sąvokų, įskaitant veiksmažodžius, apibrėžčių schemas.

2. Visą teminę grupę apdoroja vienas autorius.

5. Pułapka definicji encyklopedycznych. Definicje nie odpowiadają językowym użyciom wyrazów hasłowych. Por.:

5. Enciklopedinių apibrėžčių sąstai. Apibrėžtys neatitinka antraštinio žodžio kalbinės vartosenos. Plg:

gwiazda «ciało niebieskie złożone z gazów i plazmy, świecące wskutek reakcji termojądrowych zachodzących w jego wnętrzu, czasem widoczne jako punkt świetlny na ciemnym niebie»

Jak do tego mają się użycia: - *gwiazdy migocą* (migocą reaktory termojądrowe?); *gwiazdy zgasty* (skończyła się reakcja termojądrowa?)

žvaigždė "dangaus kūnas, sudarytas iš dujų ir plazmos, švytintis dėl jo viduje vykstančių termobranduolinių reakcijų, kartais matomas kaip šviesos taškas tamsiame danguje".

Kaip su tuo susiję naudojimo būdai: - **mirksinčios žvaigždės** (termobranduolinės sintezės reaktoriai mirksi?); **užgesusios žvaigždės** (termobranduolinė reakcija baigėsi?).

księżyc «naturalny satelita Ziemi, najbliższe Ziemi ciało niebieskie krążące dookoła niej, a wraz z nią dookoła Słońca»

Jak do tego ma się użycie: - *spacerować przy księżycu* (spacerujemy przy satelicie Ziemi?)

Mėnulis "natūralus Žemės palydovas, artimiausias dangaus kūnas, skriejantis aplink Žemę ir kartu su ja aplink Saulę".

Kaip naudojamas: - pasivaikščioti po Mėnulį (ar vaikštome po Žemės palydovą?)

Przyczyna nieporozumień? – Niezgodność wiedzy językowej i encyklopedycznej (naukowej)

Nesusipratimų priežastis? - Kalbinių ir enciklopedinių (mokslinių) žinių nesuderinamumas

6. Schemat definicyjny czasownika w USJP i w ILGiKP:

USJP

GARNAĆ *książk.* «prysuwać do siebie; przytulać, obejmować»:

NAGARNAĆ – NAGARNIAĆ «zsunąć (zsuwać) coś do czegoś, nasunąć (nasuwać) na coś, zgromadzić (gromadzić) coś w jednym miejscu»:

ODGARNAĆ – ODGARNIAĆ «zsuwając odsunąć (odsuwać), przesunąć (przesuwać) coś (czymś) na bok, na stronę»

PODGARNAĆ – PODGARNIAĆ «garnąć podsunąć (podsuwać) pod coś, zbliżyć (zbliżać) do czegoś, przesunąć (przesuwać) do góry»

ILGiKP

GARNONĆ ‘przesuwać po podłożu coś *sypkiego*’: *Zacyna garnonć piniondze do fartucha*

NAGARNONĆ ‘garnąć, zebrać w danym miejscu, w pojemniku, odpowiednią lub wystarczającą ilość czegoś’: *Nagarnonć owsa do wiyrtelika*

ODGARNONĆ – ODGARNOWAĆ || –
ODGARNIAĆ ‘garnąć, usunąć na bok coś z danego miejsca’: *W zimie odgarnioł śniyg*

PODGARNONĆ – PODGARNOWAĆ || –
PODGARNIAĆ ‘garnąć, przesunąć coś nieco w jakimś kierunku’: *Podgarnonć piosek na kupe*

7. Schematy definicji nazw kolorów w ILGiKP

7. Spalvų definicijos:

BIOŁY 'o kolorze: taki jak mleko, jak czysty śnieg':

CORNY 'o kolorze: taki jak sadza; czarny':

CYRWONY 'cechujący się kolorem takim, jak ma krew':

ZIELONY 'o kolorze: taki jak świeża trawa':

BALTAS ,apie spalvą: kaip pienas, kaip grynas sniegas'

JUODAS ,apie spalvą: kaip suodžius, juodas'

RAUDONAS'pasižymintis tokia spalva, kokia turi kraujas'

ŽALIAS ,apie spalvą: kaip šviežia žolė'

Ewentualne następne spotkanie:

- organizacja prac przygotowawczych (gromadzenie wykorzystanie komputera itd.)
 - struktura artykułu hasłowego
 - ikonografia w słowniku gwarowym
 - ortografia w słowniku gwarowym
- materiału,

Galimas kitas susitikimas:

- parengiamųjų darbų organizavimas (medžiagos rinkimas, naudojimas kompiuteriu ir t. t.).
- Žodyninio straipsnio struktūra
- ikonografija tarmių žodyne
- ortografija žodyne

Dziękuję za uwagę

Ačiū už dėmesį